

اصل مساله خود همین «رقابت» است. اساسا پایه جذابیت ژانر تلنت‌شوها را همین مساله می‌سازد چون مخاطب چه عام و چه خاص از تماشای رقابت افراد با هم و انتظار این که کدام یک پیروز از میدان خارج می‌شود، لذت می‌برد

«عصر جدید» بهترین برنامه استعدادیابی ۹۸

پیش به سوی ستاره شدن

فاطمه ترکاشوند
روزنامه‌نگار

کمتر برنامه‌ای در صداوسیما ساخته شده که به اندازه «عصر جدید» نیازی به معرفی نداشته باشد. بیایید مستقیم برویم سر اصل بحث!

«موفقیت» تلنت‌شوها یا همان برنامه‌های تلویزیونی استعدادیابی را باید در دایره مخاطبان هدف خودشان جست‌وجو کرد و سنجید. این یعنی به جای آن که بپرسیم «یک مسابقه استعدادیابی چقدر در جذب مخاطب برای تلویزیون موفق بوده است؟» باید بپرسیم «یک مسابقه استعدادیابی چقدر در جلب نظر مخاطب هدف خود موثر عمل کرده است؟»

حالا این مقدمه را بگذارید کنار این ویژگی ذاتی برنامه‌های استعدادیابی که اگر مخاطب هدف‌شان به‌طور بالقوه عام‌تر باشد، طبیعتا از ظرفیت بالاتری برای جذب مخاطب به تماشای یک برنامه تلویزیونی برخوردار خواهند بود.

از همین جا مکتوم‌ترین راز موفقیت عصر جدید برملا می‌شود. این مسابقه استعدادیابی روی گسترده‌ترین مخاطب هدف برنامه‌ریزی کرده است، اما استعداد در هر زمینه‌ای محدوده و شاخصه‌های مختص به خود را دارد. کدام استعدادیابی است که بتواند هر مخاطبی از هر سن و جنس و خاستگاه شغلی و علاقه را جلب کند؟

عصر جدید
شبکه: سوم سیما
مجری: احسان علیخانی
داوران: سیدبشیر حسینی
امین حیایی، آریا عظیمی‌نژاد
و رؤیا نونهالی

نکته این جاست که لازمه هدف گرفتن عام‌ترین مخاطب، ارائه عام‌ترین معنا از «استعداد» است. بنابراین لازم نیست خیلی سخت بگیریم. هر حرکت محیرالعقولی که بتواند توجه مخاطب را به خود جلب کند، می‌تواند در این معنا از استعداد، یافته شود و «توجه» این جا می‌تواند از جنس برانگیختن تعجب، گریاندن، خنداندن، هیجاندن و هر تاثیر عام دیگری در مخاطب باشد. اما در این معنا، تکلیف معیار رقابت چه می‌شود وقتی که نمی‌توان معیاری برای تعیین صددرصدی این تاثیرات حسی بر مخاطب پیدا کرد؟

اصل مساله خود همین «رقابت» است. اساسا پایه جذابیت ژانر تلنت‌شوها را همین مساله می‌سازد چون مخاطب چه عام و چه خاص، از تماشای رقابت افراد با هم و انتظار این که کدام یک پیروز از میدان خارج می‌شود، لذت می‌برد. در واقع اگر می‌شد با همدیگر تعارف نداشته باشیم، باید اسم این ژانر را با توجه به ظرفیت‌های مسابقه‌های تلویزیونی، نه «استعدادیابی» که «رقابت‌سازی» می‌گذاشتیم. پس اگر اصل اساسی، جذابیت رقابت باشد، آیا داوری به یک اسباب‌بازی کودکانه در میان شرکت‌کننده‌ها تبدیل نمی‌شود؟

نباید آنقدر سخت بگیرید! «داوری» یعنی سختگیری، اما شما نباید فراموش کنید که پای یک برنامه تلویزیونی نشسته‌اید که وظیفه اول و آخرش سرگرم کردن مخاطب است، حتی اگر آن را با عنوان پرطمطراق استعدادیابی کمی متشخص کرده باشد. بنابراین قبل از این که بزنید شبکه سه، بخش فیلسوف درون‌تان را که به سختگیری تحریک‌تان می‌کند، خاموش کنید. یک بالش برای لمیدن روی زمین و یک ظرف تخمه می‌تواند به عبور از «فیلسوف درون» کمک کند. آیا این عبور لزوما اتفاق مثبتی است؟

لزوما اتفاق منفی‌ای هم نیست. «عام‌شدگی» یا «خود را به عامیت زدن» می‌تواند گه‌گداری به فلاسفه کمک کند که علت برخی انواع «موفقیت» را که به نظرشان عجیب یا شرم‌آور می‌آید، بهتر درک کنند و به جای برخورد از بالا به پایین با مصادیق واژه «عامی»، راهی درست برای گفت‌وگو با عوام و برکشیدن سلیقه آنها به سطح مطلوب بیابند. آیا اصلا نیازی بود این وضعیت را تست کنیم؟

بستگی دارد عصر جدید را برنامه‌ای «برای» وضع فعلی بدانیم یا برنامه‌ای «برآمده» از آن؛ اگر تحلیل‌تان حول واژه اول باشد احتمالا آن را یک انحطاط خواهید خواند اما اگر دومی را منطقی‌تر بدانید، بیشتر با موفقیت این برنامه کنار خواهید آمد. عصر جدید این شانس را داشت که اولین برنامه برآمده از یک وضعیت اجتماعی ـ فرهنگی خاص باشد و پاسخ مثبتی را هم از آن وضع دریافت کرد که این کنش و واکنش مثبت را می‌توان موفقیت نامید.

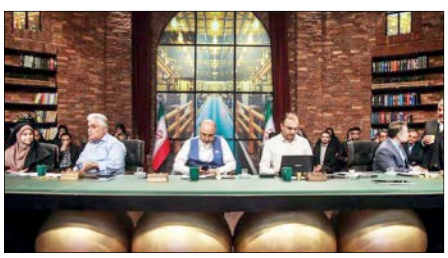
ستاره‌ساز

شبکه: سوم سیما
مجری: محمدرضا احمدی
داوران: خداداد عزیزی، فیروز کریمی و مجتبی جباری و ادموند بزیک

مهم‌ترین مولفه موفقیت ستاره‌ساز را باید «فوتبالی» بودن آن دانست؛ آن هم فوتبالی بودن برای مخاطبی که روی «پسران نوجوان» متمرکز شده است. این دو مولفه در کنار هم می‌توانند هم مخاطب وسیعی را جذب کند و هم به شکل تخصصی از میان آنان استعدادهایی را به فوتبال کشور معرفی کند. با این حال با نگاهی به این ظرفیت قوی متوجه خواهیم شد که برنامه‌ساز انگار تنها به استفاده از بخش‌های کمی از نیروی این باتری بسنده کرده و نتوانسته همه ظرفیت موجود را فعال سازد.

میدون

شبکه: سوم سیما
مجری: ———
داوران: علیرضا نبی، پرویز کرمی، امیرحسین اسدی و مینا مهرنوش و علیرضا یونچی

برنامه‌ریزی‌شده‌ترین برنامه استعدادیابی که عمده موفقیتش را مرهون توجه‌اش به نیازها و ضرورت‌های وضع اقتصادی کنونی کشور است. همه ما ایرانی‌ها امروز می‌دانیم که کشور تا چه اندازه به کار، تولید، رویکردهای نوین کارآفرینانه و استفاده حداکثری از امکانات جدید کسب‌وکار نیازمند است اما «میدون» از این مقدار فراتر رفته و با پل زدن بین دانشگاه، فضای واقعی کسب‌وکار و برنامه‌سازی تلویزیونی موفق شده استانداردهای تولید تلنت‌شوها را هم تا حدود خوبی ارتقا دهد.

اسرا

شبکه: قرآن
مجری: سیدوحید مرتضوی
داوران: علی‌اکبر ملکشاهی، حامد ولی‌زاده و مهدی غلام‌نژاد

یک دهه پیش وقتی شبکه قرآن مسابقات استعدادیابی در زمینه قرائت قرآن را آغاز کرد، شاید هنوز چندان اثری از توجه به این‌گونه برنامه‌سازی در تلویزیون وجود نداشت. «اسرا» بی‌سروصدا جلو رفت و حالا بی‌وقفه به سری دهم خود رسیده است. مهم‌ترین مولفه موفقیت این برنامه را هم باید در همین پایایی به دور از جنجال جست‌وجو کرد؛ مولفه‌ای که ارتباط برنامه را با مخاطب هدف خود، پایدار و مستحکم و تداوم و جذابیت آن را تضمین کرده است. «اسرا» مخاطبی را برای تلویزیون زنده کرده است که شاید در نگاه عمومی، مورد غفلت یا تغافل قرار گرفته باشد.